

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Ochrona granic państwa (Ćw. audytoryjne), PG_00205525						
Kierunek studiów	Bezpieczeństwo narodowe (P)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2027/2028		
Poziom kształcenia	II stopnia	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć fakultatywnych Grupa zajęć powiązanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym - profil praktyczny		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	2	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	3	Liczba punktów ECTS			5.0		
Profil kształcenia	praktyczny	Forma zaliczenia			zaliczenie		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Politologii						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr hab. Marek Ilnicki				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	0.0	30.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		2.0		93.0	125
Cel przedmiotu	Granice stwarzają państwom dogodne warunki do reglamentowania ruchu granicznego w imię bezpieczeństwa, ładu i porządku wewnętrznego na swoim terytorium i ochrony praw zamieszkujących je obywateli. Efektywność państwa w tym względzie zależy między innymi od skuteczności ochrony granicy i obowiązujących zasad jej przekraczania. Celem wykładu będzie zapoznanie studentów z organizacyjno-prawnymi uregulowaniami dotyczącymi granicy państwowej, systemem jej ochrony, występującymi zagrożeniami i sposobami ich zwalczania oraz metodami i formami pracy służb granicznych.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[BNMU2_W10] Ma wiedzę o działaniach instytucji publicznych oraz strukturach funkcjonujących na rzecz bezpieczeństwa.	Student: - zna uwarunkowania funkcjonowania instytucji bezpieczeństwa publicznego	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja
	[BNMU2_W04] Ma wiedzę o zasadach funkcjonowania jednostek i grup społecznych w życiu publicznym oraz o rolach instytucji i organizacji społecznych, zna warunki i formy uczestnictwa obywateli w życiu społecznym na różnych poziomach, a także rozumie zasady tworzenia i rozwoju różnych form przedsiębiorczości, w tym przedsiębiorczości indywidualnej, lokalnej i społecznej.	Student: - potrafi uzasadnić potrzebę wsparcia przez społeczeństwo instytucji państwowych odpowiedzialnych za bezpieczeństwo państwa	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja
	[BNMU2_U07] Identyfikuje i wyjaśnia uwarunkowania bezpieczeństwa państwa oraz prognozuje wpływ procesów społecznych na bezpieczeństwo w szczególności w odniesieniu do zależności w jakich uczestniczy Polska.	Student: - dysponuje podstawowymi kompetencjami w rozstrzyganiu decyzyjnych dylematów dotyczących bezpieczeństwa występujących w różnych obszarach aktywności polskiego społeczeństwa	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[BNMU2_U06] Potrafi porządkować oraz analizować przyczyny i skutki zagrożeń bezpieczeństwa a także wskazuje istotne środki zaradcze, umiejętnie argumentując i wykorzystując zdobytą wiedzę do przekazywania posiadanej wiedzy w wypowiedziach ustnych lub/i pisemnych z zakresu bezpieczeństwa.	Student: - potrafi właściwie scharakteryzować współczesne zagrożenia i sposoby przeciwdziałania im stosując przy tym trafną argumentację	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[BNMU2_K02] Jest przygotowana do efektywnego reagowania na zmieniające się uwarunkowania w obszarze bezpieczeństwa, potrafi identyfikować potrzeby różnych interesariuszy oraz dostosowywać swoje działania do wymogów instytucjonalnych i społecznych.	Student: - jest przygotowany do świadomego i kwalifikowanego uczestniczenia w działaniach na rzecz bezpieczeństwa	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[BNMU2_K05] Jest przygotowana do profesjonalnego realizowania zadań służbowych w obszarze bezpieczeństwa, przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz prowadzenia działań integrujących środowisko bezpieczeństwa, uwzględniając zmieniające się potrzeby społeczne.	Student: - zna ewoluujące wymagania dotyczące postaw służbowych i obywatelskich w zakresie utrzymania bezpieczeństwa	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja [SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[BNMU2_U03] Analizuje przyczyny i przebieg procesów oraz ich ewolucji odnoszących się do bezpieczeństwa, prognozuje wyzwania, trendy i zagrożenia dla społecznego, politycznego, prawnego, ekonomicznego i etycznego środowiska z wykorzystaniem narzędzi i metod właściwych naukom o bezpieczeństwie.	Student: - posiada umiejętności posługiwania się systemami normatywnymi oraz wybranymi przepisami i regułami prawnymi, zawodowymi i moralnymi w celu rozwiązywania zadań z zakresu bezpieczeństwa narodowego	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[BNMU2_U12] Jest przygotowana do aktywnego uczestniczenia w życiu publicznym oraz do pracy w instytucjach i organizacjach publicznych, ze szczególnym uwzględnieniem administracji publicznej, służb mundurowych oraz instytucji zarządzania bezpieczeństwem.	Student: - posiada wiedzę niezbędną do podjęcia pracy w strukturach bezpieczeństwa państwa	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[BNMU2_W12] Ma pogłębioną wiedzę o miejscu i roli Polski w systemach bezpieczeństwa.	Student: - potrafi określić rolę Polski w utrzymaniu bezpieczeństwa międzynarodowego	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/diskusja

Treści przedmiotu	<p>Treści programowe</p> <p>Polityczno-prawne uwarunkowania funkcjonowania polskiej granicy państwowej - historyczny rys ustanowienia aktualnego obszaru Polski i jej granic</p> <ul style="list-style-type: none"> - znaczenie granic dla bezpieczeństwa państwa - sposoby uzgadniania, oznakowania i zabezpieczenia granic - charakterystyka przestępstw granicznych - służby graniczne (paszportowe, celne, sanitarne, weterynaryjne, fitosanitarne) Unijna standaryzacja przepisów granicznych - granice zewnętrzne i wewnętrzne UE - zasady regulujące przepływ osób przez granice - kodeks graniczny Schengen - przepisy dotyczące wymiany towarowej z UE wspólnotowy kodeks celny - System Informacyjny Schengen, System Informacji Wizowej - ochrona międzynarodowa przysługująca obywatelom państw trzecich <p>Kontrola ruchu granicznego i ochrona granicy powietrznej</p> <ul style="list-style-type: none"> - podział zadań i kompetencje służb podległych Ministrowi Obrony Narodowej i Ministrowi Spraw Wewnętrznych w ochronie granicy - zasady egzekwowania przestrzegania prawa w polskiej przestrzeni powietrznej - zasady dokonywania kontroli w lotniczych przejściach granicznych - zagrożenia w funkcjonowaniu systemu zabezpieczenia granicy powietrznej - podmioty uczestniczące w systemie zabezpieczenia granicy powietrznej <p>Kontrola ruchu granicznego i ochrona granicy morskiej</p> <ul style="list-style-type: none"> - zasady egzekwowania przestrzegania prawa na polskich obszarach morskich - zagrożenia w funkcjonowaniu systemu zabezpieczenia granicy morskiej - podmioty uczestniczące w systemie zabezpieczenia granicy morskiej <p>Kontrola ruchu granicznego i ochrona granicy lądowej</p> <ul style="list-style-type: none"> - specyfika działań kontrolnych i zabezpieczających w granicznych przejściach drogowych, kolejowych i rzecznych - zagrożenia w funkcjonowaniu systemu zabezpieczenia granicy lądowej - podmioty uczestniczące w systemie zabezpieczenia granicy lądowej - Reżymy graniczne a przestrzeganie praw i wolności człowieka - formy kontroli granicznej - kontrola legalności przebywania cudzoziemców w Polsce - zasady: zobowiązania cudzoziemca do dobrowolnego powrotu i przymusowego jej wykonania, readmisji i cofnięcia z granicy - kontrola osobista (Straz Graniczna), przeszukanie (Służba Celna) 		
Wymagania wstępne i dodatkowe	Znajomość teoretycznych aspektów bezpieczeństwa wewnętrznego i międzynarodowego. Znajomość organizacji administracji publicznej w Polsce.		
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	kolokwium ustne	51.0%	70.0%
	aktywność na zajęciach	70.0%	30.0%
Zalecana lista lektur	<p>Podstawowa lista lektur</p> <p>Ilnicki M., Formalnoprawne podstawy udziału Morskiego Oddziału Straży Granicznej w przeciwdziałaniu pozamilitarnym sytuacjom nadzwyczajnym na polskich obszarach morskich, Przegląd Bezpieczeństwa Wewnętrznego, 2023, nr 28 (15),</p> <p>Ilnicki M. Bezpieczeństwo polskiej przestrzeni powietrznej, [w:] Bezpieczeństwo wielorakie perspektywy Bezpieczeństwo z perspektywy środowisk i obszarów, pod red. W. Horyn, N. A. Fechner. Poznań 2015.</p> <p>Ilnicki M. Służba Celna w systemie bezpieczeństwa wewnętrznego Polski, [w:] Wybrane aspekty bezpieczeństwa w zakresie działalności podmiotów Unii Europejskiej, pod red. P. Niwinski, J. Leska-Slezak, B. Wozniak-Krawczyk. Gdańsk 2015.</p> <p>Ilnicki M. Udział Sił Zbrojnych RP w ochronie granicy państwa, [w:] Paradygmaty badań nad bezpieczeństwem. Bezpieczeństwo na początku XXI wieku-wyzwania, szanse, zagrożenia, pod red. A. Bolewski, S. Mikołajczak, Poznań 2016.</p> <p>Prawo Unii Europejskiej z wprowadzeniem, C.H. Beck 2010.</p> <p>Ilnicki M., Służby graniczne w walce z terroryzmem, Toruń 2011.</p> <p>M. Ilnicki i inni, Zasady użycia sił morskich RP w sytuacjach nadzwyczajnych w pokojowych warunkach funkcjonowania państwa, Gdynia 2022</p>		

	Uzupełniająca lista lektur	<p>Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen) (tekst jednolity).</p> <p>Ustawa z dnia 12 października 1990 roku o ochronie granicy państwowej.</p> <p>Ustawa z dnia 12 października 1990 roku o Straży Granicznej.</p> <p>Ustawa z dnia 16 listopada 2016 roku o Krajowej Administracji Krajowej.</p> <p>Ustawa z dnia 30 grudnia 2013 roku o cudzoziemcach.</p>
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	<ol style="list-style-type: none"> 1. Sposoby ustanawiania granic państwowych. 2. Geneza obecnych granic RP. 3. Znaczenie granic dla bezpieczeństwa państwa. 4. Rodzaje granic w Unii Europejskiej i w Polsce oraz zasady ich przekraczania. 5. Egzekwowanie przestrzegania prawa w polskiej przestrzeni powietrznej i na obszarach morskich. 6. Zintegrowany system zarządzania granicami zewnętrznymi UE. 7. Wielkoskalowe systemy informacyjne wykorzystywane w zarządzaniu granicami. 8. Organizacja kontroli lotniczego ruchu granicznego. 9. Organizacja kontroli morskiego ruchu granicznego. 10. Organizacja kontroli kolejowego i drogowego ruchu granicznego. 11. Rodzaje przejść granicznych i sposoby ich ustanawiania. 12. Rodzaje wiz. 13. Przestępczość graniczna. 14. Bezpieczeństwo komunikacji międzynarodowej. 15. Transgraniczne migracje ludności. 16. Ochrona międzynarodowa obcokrajowców. 17. Kontrola legalności przebywania cudzoziemców w Polsce. 18. Operacje powrotowe, readmisja, cofnięcia z granicy osób i towarów. 19. Strzeżone ośrodki i areszty dla cudzoziemców. 20. Okoliczności i przebieg przeprowadzania kontroli osobistej i przeszukania. 	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.